

§ 10-11. Nattarbeid

Kommentarer til første ledd:

Bestemmelsen åpner for at det ved tariffavtale går an å fastsette et annet tidspunkt på minst åtte timer såfremt dette dekker tiden mellom kl. 0000 og kl. 0600. Dette innebærer en mulighet for å avtale for eksempel et tidspunkt mellom kl. 2300 og kl. 0700 eller kl. 0000 og kl. 0800.

Kommentarer til annet ledd

Utgangspunktet for nødvendighetsvurderingen vil være hvorvidt nattarbeid er nødvendig av produksjonsmessige grunner eller for å dekke samfunnets eller allmennhetens behov. Den samfunnsmessige utviklingen vil således være normgivende for i hvilken grad nattarbeid skal tillates i fremtiden. Lovpålagte oppgaver som må utføres om natten for eksempel innenfor kommunesektoren, vil være tillatt fordi det av lovgiver er ansett nødvendig for å dekke samfunnets behov.

Kommentarer til tredje ledd

Bestemmelsen lovfester drøftingsplikt for bruken av nattarbeid. Dersom det ikke oppnås enighet om nødvendigheten av nattarbeidet, vil det fremdeles være arbeidsgiver som i kraft av styringsretten avgjør spørsmålet dersom ikke noe annet er fastsatt i tariffavtale eller i arbeidsavtalen.

Kommentarer til fjerde ledd

For at det skal være tale om et «særlig og tidsavgrenset behov» må det dreie seg om kortere perioder, men hvor kort må vurderes konkret. Dersom dette hyppig avtales vil det være tvilsomt om vilkårene er oppfylt og da må vilkåret om «arbeidets art gjør det nødvendig» være oppfylt for at nattarbeid skal være tillatt. Fordi det dreier seg om et

tidsavgrenset behov vil dette i utgangspunktet også være den øvre grense etter denne bestemmelsen.

Kommentarer til femte ledd

Den alminnelige arbeidstid for arbeidstakere som utfører nattarbeid skal i gjennomsnitt ikke overstige åtte timer i løpet av en 24 timers periode. Utgangspunktet etter § 10-4 tredje og fjerde ledd er at den daglige alminnelige arbeidstid for arbeidstakere som arbeider ulike typer nattarbeid (hovedsakelig om natten, (skiftarbeid med videre) er ni timer. Denne bestemmelsen begrenser imidlertid den alminnelige daglige arbeidstiden til åtte timer i gjennomsnitt.

Vilkåret er at arbeidstaker arbeider jevnlig om natten. En arbeidstaker som omfattes av denne bestemmelsen vil da kunne ha en ukentlig arbeidstid bestemt etter § 10-4, men en gjennomsnittlig daglig alminnelig arbeidstid regulert etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for at overtid kan pålegges utover åtte timer dersom vilkårene for dette er oppfylt. Overtidsarbeidet vil da ikke inngå i gjennomsnittsberegningsperioden for nattarbeid.

Bestemmelsen gjelder først der arbeidstaker jevnlig har arbeidet mer enn tre timer på natten. En arbeidstaker som allerede har arbeidet åtte timer fram til kl. 2200 kan således arbeide fram til kl. 0100 uten at begrensningen til åtte timer gjelder. Det vil her være de alminnelige regler om samlet daglig arbeidstid i § 10-8 som setter grensen for arbeidsdagen. Vilråene for å arbeide natt må imidlertid være oppfylt for alt arbeid mellom kl. 2200 og kl. 0600 eller et annet avtalt tidspunkt, jf kommentarene til første ledd.

Kommentarer til sjette ledd

Bestemmelsens sjette ledd begrenser nattarbeid som innebærer en **særlig risiko eller betydelige fysiske eller psykiske belastninger** til åtte timer i løpet av en 24 timers periode. Her vil det ikke være anledning til å gjennomsnittsberegne

eller pålegge overtid utover åtte timer. Utgangspunktet for vurderingen må imidlertid være at nattarbeid generelt er belastende, og at det derfor må dreie seg om forhold av mer ekstraordinær karakter. Eksempelvis kan arbeid som krever en meget høy grad av presisjon for at arbeidstakers sikkerhet skal være ivaretatt, kunne utgjøre en «særlig risiko», sett hen til at reaksjonsevnen normalt er svekket på nattetiden. Normalt fysisk tungt arbeid i industrien eller innenfor helsevesenet vil i utgangspunktet ikke fylle kravet til «betydelige fysiske belastninger». Betydelige psykiske belastninger kan for eksempel være arbeid med tunge psykiatriske pasienter og utrygghet ved nattvakter alene på utsatte arbeidsplasser.

Kommentarer til syvende ledd

Helsekontrollen skal selvsagt være betalt av arbeidsgiver.